

A szoftver és az adatbázisok jogvédelme

DR. TATTAY LEVENTE

A SZOFTVER

A szoftver megjelenése és térhódítása

Ma már a társadalmi életnek, a gazdaságnak és a kultúrának nincs olyan része, ahol a számítógépek ne játszanának *kiemelkedően fontos szerepet*. A számítógép pedig a szoftverekkel, számítógép-programokkal működik.

A számítógépek megnövekedett tároló képességét adatrögzítő kapacitása teszi lehetővé tömeges, sokrétű, eredményes felhasználást.

A szoftverkereskedelem fontos világgazdasági tényezővé vált. Érdekes módon a szoftveradattárak és az internet kiemelkedő jelentőségére tekintettel napjainkban már „szerzői jogi iparról” beszélhetünk.

A szerzői jogi ipar egyre jelentősebb vagyoni dimenziókat ölt. A szerzői jogi ipar teljesítménye a világ legfejlettebb országában, az Amerikai Egyesült Államokban 1995-ben lényegesen nagyobb volt, mint bármilyen más iparág – így a repülőgépipar, vegyipar, fémipar, elektronikus ipar, gépek, autóipar – teljesítménye.

Az Amerikai Egyesült Államokban a szerzői jogi ipar exportja 1997-ben 60 milliárd USD volt, ami tízszeresét tette ki például a jelentős forgalmat lebonyolító távközlési ipar exportjának.

A számítógép-ipari programok gazdasági forgalma 1997-ben a GDP-re vetítve meghaladta az 5%-ot. Az értékesített csomagolt szoftver értéke 1996-ban 37 milliárd USD-t tett ki Európában. Nyugat-Európában a szoftveripar 334 000 munkahelyet biztosított. Ez a szám 2001-ben meghaladta a 400 ezret.

A szoftverkereskedelem alapvető gazdasági kérdése, hogy sikerüljön a szoftverkereskedést 30% alá szorítani.

Európában Magyarország volt az első állam, ahol a számítógépes programok oltalomban részesülnek (1983). Európa nagy országai (Németország, Anglia, Franciaország) csak 1985-ben vezette be a szoftver jogi oltalmát.

A szoftverfelhasználás gyors üteme dimenzionális fejlődésre készítette a gazdaságot, a kultúrát, a műszaki tudományos alkotó tevékenységet, és meghatározó befolyást gyakorol az emberi civilizáció arculatára. Ezért korunkban „információs forradalomról” beszélünk.

A szoftver felhasználása napjainkban

Napjainkban a gazdasági, politikai és társadalmi élet valamennyi területét – fő szintérenként pedig a szórakoztatóipart említhetjük – átforgatja a digitális számítógépes technika előretörése.

A digitális számítógépes technika lehetővé teszi hangok, képek, jelek bináris számjegyekkel való elektronikus rögzítését, számítógépes tárolását és ezeknek a digitális jeleknek a valósággal egyező, vagyis analóg jelekké, hangokká, képekké való visszaalakítását.

A digitális technikának a megjelenési formái elsősorban a *számítógépi programok*, amelyek maguk is egyéni eredeti gondolat kifejezések, tehát szerzői művek. *Egyes programokkal további szerzői alkotások, pl. zeneművek, mérnöki tervek is létrehozhatók.*

A számítógépi programok elektronikus adattárak kezelésére is alkalmasak. A digitális technika tette lehetővé a *multimédiás mű létrehozását*. A multimédiás mű digitális úton rögzített, írott, hang, képi, mozgóképi művek, műrészletek százait kapcsolja egybe. A fő jellemzője az interaktivitás, vagyis az, hogy a mű egyes részeit a műélvező – a számítógépi programokhoz hasonlóan – tetszőleges sorrendben, időtartamban érzékelheti, „hívhatja le”.

Különleges jelentősége van a digitális technikában a lézerral leolvasható hang- és képhordozóknak, valamint a műholdas sugárzás útján vagy vezetékes úton működtetett műsorszolgáltatásnak és műsorelosztásnak.

A számítógépek felhasználásának leglátványosabb színtere a számítógépes világhálózat, az *internet*.

A szoftver fogalmi megközelítése és fajtái

A szoftvert és a számítógépi programot gyakran kezelik azonos értelmű fogalomként, azonban a szoftver fogalma valójában tágabb, mint a számítógépi programé, magába foglalja a programhoz tartozó dokumentációs anyagot és a kezelési útmutatót is.

Vannak olyan programok, amelyek *irodalmi alkotásként* értelmezhetők. A szoftver irodalmi alkotás jellegét elismeri a TRIPS és a BUE.

Vannak olyan programok, amelyek nem értelmezhetők irodalmi alkotásként. E programok közvetlenül nem értékelhető, gépeknek szóló utasításokat tartalmaznak gépi nyelven. *Ezek a programok inkább iparjogvédelmi, mint szerzői jogi jellegűek.*

Az Sztj. 1. § (2) bekezdése és 1. § (2) bekezdés c) pontja értelmében szerzői jogi védelem alá tartozik *a számítógépes programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció* (továbbiakban szoftver), *akár forráskódban, akár tárgykódban, vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtája, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is.*

Az Sztj. ezen túlmenően nem határozza meg a számítógépi program és szoftver fogalmát.

Lényegében a számítógépes programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció minősül szoftvernek. A szoftver vonatkozásában közömbös, hogy forráskódban, tárgykódban vagy bármely más formában van-e rögzítve. A szoftverhez hozzátartozik továbbá

- a felhasználói program (pl. Microsoft, Office, Excel, Cap stb.) és
- az operációs rendszer (pl. Windows, Linux).

A szoftver fogalmi megközelítésénél a szoftver által ellátandó feladatokból kell kiindulni.

A szoftver feladatának azt tekinthetjük, hogy kapcsolatba lépjen a számítógép részeivel és kapcsolatot teremtsen a felhasználóval, valamint meghatározott eredményt érjen el.

A szerzői jogi védelemre igényt tartó dokumentációnak a program kialakítására alkalmasnak kell lennie. A dokumentáció a program kialakításának része kell hogy legyen. Nem elégtétele a szerzői jogi védelemnek az, hogy a dokumentációval célzott számítógépes program ténylegesen megvalósuljon, vagy hogy a dokumentációban megcélzott program jöjjön létre (Pf. III. 20.197/1985).

A szerzői jog alap gondolatának megfelelően a védelem a kifejezési formára vonatkozik. Nem képezik az oltalom tárgyát

- a programnyelvek alapját képező gondolatok,
- matematikai műveletek, ideértve az algoritmusokat.

A szoftver csak akkor használható, ha végleges alakja gép által olvasható formában jelenik meg.

A szoftver fogalmi megközelítése

Jaksity György leegyszerűsítő megfogalmazása szerint a számítógépi program – szoftver – írásos formában és/vagy adathordozón megjelenő olyan eszköz, amely a számítógép működtetéséhez szükséges.

A WIPO WCT Szerződése szerint a szoftver védelmére kibocsátott minta szabályzatában az alábbi meghatározást adja.

„A számítógépi programon olyan utasítások összessége értendő, amelyek alkalmasak arra, hogy miután azokat gépi úton olvasható hordozóra áttették, hogy egy funkciót, feladatot, vagy sajátos eredmény, információ feldolgozására alkalmas gép segítségével betöltsenek, kijelezzenek vagy azok teljesítését biztosítsák”.

Az amerikai szerzői jogi törvény (USA Copyright Act) (101. §) gyakorlatias megközelítésében a számítógépi program utasítások sorozata, mely közvetve vagy közvetlenül számítógépben alkalmazva meghatározott eredmény létrehozását célozza.

A szoftver részei

Ad. A) Számítógépi programok

A számítógépi programot az utasítás fogalmával lehet leginkább megközelíteni, amelyre az USA (lásd fent) és Japán szerzői jogi törvénye nyújt példát.

A program a számítógépnek adott összetett utasítás, hogy azt működtesse és eredményt érjen el. (Japán Szerzői Jogi Törvény 1985. évi novellája.)

A programok szinte kivétel nélkül két formában jelennek meg. *Forráskód* vagy forrásprogram esetén az utasításokat és megállapodásokat az emberi szem által olvasásra szánt nyelven írják le.

A tárgykód, illetve tárgyprogram a számítógép által közvetlenül felhasználható bináris jelekből áll. A tárgykód a forrásnyelvű program lefordításával jön létre.

Az *algoritmus* a program alapelve, ez az építőkö, ami nélkül a program nem lenne működtethető. *Az algoritmus valójában egyfajta séma, különböző műveletek egymásutáni leírása*, hasonlóan egy recepthez, és jelentősége szintén az egyes elemekben és azok sorrendiségében rejlik. Az algoritmus annak ellenére, hogy a számítógépi program magjának, megoldási eszmének tekinthető, a szerzői jog számára elvileg hozzá nem férhető, általa nem védhető.

Ad. B) A program leírása

Az eljárás teljes ábrázolását (leírását) jelenti szóban, rajzban vagy egyéb formában, elegendő részletességgel ahhoz, hogy meghatározzon egy megfelelő számítógépi programot alkotó utasítássorozatot.

Ad. C) Kiegészítő dokumentáció

A szoftver kiemelten fontos része a kiegészítő dokumentáció is. Ebbe tartozik minden olyan tartozék, minden olyan anyag, amely nem program és nem programleírás, amely arra szolgál, hogy a program alkalmazását vagy megértését elősegítse. Ilyenek a *kézikönyv alakban megjelenő használati utasítások*. A kiegészítő dokumentációba tartozó magyarázatokat: *help*, *súgó* vagy *tutoriál* elnevezéssel integrálják a programba.

Az olvashatóság nem feltétele a szerzői jogi védelemnek, tehát ha a forráskódot az emberi érzékszervekkel észlelhető formából (bináris kód) tárgyi kóddá – kizárólag gépi úton olvasható formává – alakítják át, nem jelenti azt, hogy a program megszűnik szerzői jog útján védhetővé lenni.

A szerzői jog alanya a természetes személy, a szoftver alkotója, vagyis az, aki a programot létrehozta.

Sajátos szerepet töltenek be az ún. csatlakozó felületek (interface). Feladatuk, hogy biztosítsák egy vagy több programegyüttes egy gépen ugyanazon környezetben való zavartalan működését.

A szoftver csatlakozó felületének alapját képező ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet – önmagában – nem részesíthető szerzői jogi oltalomban.

A szoftver felhasználása során gyakran válik szükségessé az eredeti programnyelvnek más programnyelvre történő átírása. E tevékenység *átdolgozásnak*, eredménye származékos műnek minősül.

A szoftver fajtái

A számítógépi programok többféle módon csoportosíthatók

1. *Szerzői műnek minősülő és rutinszoftver* – azaz a szerzői alkotás színvonalát el nem érő szoftver.

2. *Kereskedelmi programok*. Ezeket hagyományos kereskedelmi csatornákon értékesítik.

3. *Osztott használatú programok*. (Speraware Software) Ezek sem tekinthetők ingyenes programoknak, használatukért díjat kell fizetni. Ezek forgalomba hozatala nem kiskereskedelmi értékesítésben, hanem nemzetközi számítógépes hálózaton vagy másneses lézeralapú hordozókon történik. Ez esetben a felhasználás biztosítása kipróbálás formájában valósul meg. A tesztidő lejártá után a vevő eldöntheti, hogy kell-e neki a program, és regisztráltatás esetén használati díjat kell fizetni.

4. Vannak *nyilvános programok* (public domain software), amelyek díjfizetési kötelezettség nélkül minden további nélkül felhasználhatók.

5. A *szabad program*, a nyilvános programhoz hasonló, amelynél a szerzőnek jogában áll a szoftvert átsorolni valamely díjfizetéssel járó kategóriába.

6. A *másolt programok* (copylefted software) a nyilvános programok egyik alfajának tekinthetők. Az ilyen programok felhasználásával készített új programok nem kerülhetnek kereskedelmi forgalomba és tilos bármiféle ellenszolgáltatást követelni értük. Jogsértés esetén a szerzőnek csak erkölcsi elégtételre marad lehetősége.

A szoftver felhasználásával kapcsolatos szerzői jogi előírások

A szoftverre vonatkozó vagyoni jogok átruházhatók az Sztj. 58. § (3) bekezdése értelmében.

Speciális rendelkezése a munkaviszonyban alkotott szoftver tekintetében a díjazás mellőzése. A munkaviszony keretében munkaköri kötelezettség teljesítésével létrehozott szoftver szerzőjét díjazás nem illeti meg. A szerzőnek díj az átruházás esetén sem jár. A szerző és munkáltató ellenkező értelemben viszont megállapodhatnak.

A szoftverfelhasználó javára a szerzői jog további kivételeket engedélyez az Sztj. 59. § (1) bekezdése értelmében.

A többszörözés, átdolgozás, feldolgozás, fordítás vagy a szoftver bármely módosítása – ideértve a hiba kijavítását, valamint ezek eredményének többszörözését is – nem képezi a szerző kizárólagos jogát, ha e cselekményeket

- a szoftvert jogszerűen megszerző személy
- a szoftver rendeltetésével összhangban végzi és
- a felhasználási szerződés ezt kifejezetten nem zárja ki.

Ezeket a kivételeket az indokolja, hogy a szoftver megszerzőjének fontos érdeke fűződik ahhoz, hogy a kérdéses műveleteket halaszthatatlanul, gyorsan elvégezze, a kése-delem adott esetben jelentős károkat okozna. *Egyébként mind a többszörözés, mind az átdolgozás, mind a fordítás, mind a módosítás díjköteles felhasználási módok.*

Szintén speciális a szoftverfelhasználás körében – biztonsági másolat formájában – a sokszorozás engedélyezése. Az Szjt. 59. § (2) bekezdése alapján a felhasználási szerződésben nem zárható ki, hogy a felhasználó biztonsági másolatot készíthessen a szoftverről, ha az a felhasználáshoz szükséges.

A szoftver vonatkozásában viszont ezen túlmenően teljes másolási tilalomról beszélhetünk. Tilos tehát annak számítógépes vagy elektronikus hanghordozóra történő további másolása. *Kifejezett engedély hiányában, a biztonsági másolat készítésén kívül a szoftver mindennemű másolása tilos.*

A szoftver terjesztési joga kiterjed a mű egyes példányainak a nyilvánosság részére haszonkölcsönbe adására is. A haszonkölcsönbe adás a jogtulajdonos részére nem keletkeztet külön díjfizetési igényt, hacsak szerződésben eltérően nem állapodtak meg.

Az Szjt. 59. § (3) bekezdése értelmében a szoftver működésének megfigyelése, tanulmányozása a szerző engedélye nélkül is megengedett a jogosított felhasználó számára, ezt a felhasználási szerződésben sem szabad kizárni.

Nem jogsértő továbbá a szoftver kipróbálása, a szoftver valamely elemének alapjául szolgáló elgondolás vagy elv megismerése céljából végzett *betöltése, képernyőn való megjelenítés, futtatás, továbbítás vagy tárolás*, ha e cselekményeket a felhasználásra jogosult végzi.

A visszafejtés

A szoftver és a szerzői jog többi műfaja között az a különbség, hogy a szoftver felépítése, különösen tárgykód esetén rejtve marad a felhasználó számára. Más műfajoknál, pl. egy irodalmi műnél vagy egy színműnél az adott alkotás gondolatvilága, célja, felépítése, elvei nyilvánvalóak, és ezek minden további nélkül felhasználhatók.

Abban az esetben, ha a jogosult együtt kívánja működtetni saját szoftverét más szoftverrel, ennek megvalósítása más jogosult szoftvere felépítésének a megismerését, sőt másolását és átírását – vagyis visszafejtését – követeli meg. E felhasználási cselekmények nem sértik a szoftver jogosultjának a jogait.

A visszafejtés korlátozás nélküli engedélyezése viszont azt eredményezné, hogy a szoftverek terén teljesen feleslegessé válna az alkotó munka, a programok kifejlesztése és az ezzel kapcsolatos anyagi ráfordítás. A visszafejtés korlátozásokhoz kötése mindenképpen indokolt.

A visszafejtés szempontjából a forráskódnak van gyakorlati jelentősége. Csak a forráskód teszi lehetővé, hogy egy adott program elvét, telepítését, szerkezetét, algoritmusát meg lehessen ismerni. Tehát a szerző engedélye nélkül többszörözhető vagy fordítható a kód abban az esetben, ha olyan információ megszerzéséhez szükséges, amely elengedhetetlen egy önállóan alkotott szoftvernek más szoftverekkel való együttes működtetéséhez. Ezekre *a cselekményekre jogosult:*

- a szoftvert jogszerűen használó személy,
- a szoftverpéldány használatára jogosult személy, valamint
- aki a cselekményt az ő megbízatásukból hajtja végre.

A Sztj. további korlátozásul azt írja elő, hogy egyrészt az együttes működéshez szükséges információ nem vált könnyen hozzáférhetővé, másrészt a felhasználási cselekmények a szoftvernek azokra a részeire korlátozódnak, amelyek az együttes működés biztosításához szükségesek.

A Sztj. 60. § (2) bekezdésébe foglalt rendelkezés további garanciaképpen azt is meghatározza, hogy a más jogosult szoftverére vonatkozó információk a visszafejtés megengedettségére ellenére mire nem használhatók fel. Nevezetesen:

- nem használható fel az önállóan megalkotott szoftverrel való együttes működésen kívüli célra,
- mással nem közölhető, kivéve ha az önállóan megalkotott szoftverrel való együttes működtetés ezt szükségessé teszi,
- nem használható fel kifejezési formájában lényegében hasonló másik szoftver kifejlesztéséhez, előállításához és forgalomba hozatalához, sem pedig a szerzői jog megsértésével járó bármely más cselekményhez.

A szoftverfelhasználási szerződések

A szerzői jogi felhasználási szerződések általában írásbeli formában jönnek létre. A jövőben alkotandó szoftverek létrehozására irányuló szerződést mindenképp célszerű írásba foglalni.

Az Sztj. 60. § (5) bekezdése értelmében nem kötelező a szoftver felhasználására vonatkozó szerződés írásba foglalása a szoftver műpéldányának a kereskedelmi forgalomban történő megszerzése esetén.

A szoftverfelhasználási szerződések tipikus kellékeinek az alábbiakat tekinthetjük:

- *A szerződés tárgya* általában a szoftverre vonatkozó szerzői jogok átruházására, a rendszer üzembe helyezésére, a szoftverek és programok karbantartására irányul. A tárgy meghatározásakor célszerű megjelölni, hogy a megrendelő jogosult a saját hardverhálózatában a szoftver

- *képernyőn történő megjelenítésére,*
- *programok futtatására, működtetésére,*
- *a program biztonságos üzemeléséhez szükséges tárolására és többszörözésére.*

Tulajdonjog átruházása

Az elkészítendő szoftverek forráskódjai értelemszerűen a megrendelő tulajdonába kerülnek. Fontos kikötés, hogy a megrendelő kizárólag saját célra használhatja fel a szoftvert a rendelkezésre álló hardverkörnyezetben.

- Átadás, és az ehhez szükséges tárgyi és személyi feltételek.
- Ellenérték fizetése

Célszerű az ellenérték fizetését hónaponkénti számlázás alapján havi bontásban kikötni.

Kellékszavatosság

A vállalkozó meghatározott ideig – ezt célszerű egy évben meghatározni – felelősséget vállal az általa készített rendszer valamennyi elemének a rendeltetészerű működtetéséért.

Átadott mű elfogadása

A jövőre alkotandó szoftver esetén az átadott mű elfogadásáról a felhasználó a mű átadásától számított 4 hónapon belül köteles nyilatkozni.

Karbantartás

A karbantartás a szoftverszerződések speciális előírása. Azt jelenti, hogy a vállalkozó a megrendelő hibarögzítése alapján köteles a rendszerben jelentkező különböző hibá-

kat, így a rendszer működését teljesen megakadályozó és gátló hibákat egyaránt megfelelő határidővel kijavítani.

A szoftverfelhasználási szerződések további kellékei:

- a szerződés előzményeinek felsorolása,
- a szoftver harmadik személy számára történő átadása,
- alvállalkozó igénybevétele,
- kötbérikötés késedelem esetére,
- az átadás jegyzőkönyvezése,
- a megrendelő észrevételei a teljesítésre, azok elintézése,
- titoktartási kötelezettség,
- irányadó jogszabályok.

AZ ADATBÁZISOK

Az adatbázisok a gazdaságban

Az adatbázisok vonatkozásában kiemelkedő jelentősége van a legutóbbi években bekövetkezett informatikai fejlődésnek. Az információkat tároló adatbankok gazdasági tényezőkké válnak, azaz olyan javakká, amelyek a kereskedelmi szférában előnyt jelentenek. 1996-ban az adatbankok forgalma az egész világon 5,7 milliárd dollárra növekedett, 2001-ben meghaladta a 10 milliárd dollárt.

Az adatbázisok tekintetében nem beszélhetünk egységes terminológiáról. A szakirodalomban és a jogszabályokban is eltér a szóhasználat. Az Sztj. korábban, egészen 2002-ig az *adattár* terminológiát használta, az Európai Közösségben az *adatbázis* (lásd az Európai Parlament és Tanács 96/9 EK irányelvét az adatbázisok jogi védelméről) kifejezést alkalmazzák, de használatos az *adatbank* kifejezés is, továbbá a „számítógépes adatbank”, „számítástechnikai eszközökkel működtetett adattár” terminológia is. A Szerzői jogi törvény 2001. évi módosítása (2001. évi LXXVII. tv.) az adatbázis kifejezést alkalmazza, mivel ez a szóhasználat pontosabb.

Az adatbázisok szerepe és jelentősége Magyarországon rohamosan nő. Az internet és az internet alapú vállalatok egyre hatékonyabban használhatják az információkat azáltal, hogy *vevőik, ügyfeleik, alkalmazottaik és partnereik számára lehetővé teszik a számukra szükséges hozzáférést*. Magyarországon különösen a Compact és a Hewlett-Packard, az IBM és a Sun forgalmaznak Hitachi gyártmányú nagy kapacitású adatbázisokat.

Magyarországon nemcsak adatszolgáltatásokról, hanem már adatszolgáltatási piacról is beszélünk, a vállalkozások igénylik a folyamatos tőzsdei gazdasági adatszolgáltatást.

Az adatbázisok jogosultjai fontosnak tartják mind a magánszféra, mind a kis- és középvállalatok integrálását az elektronikus információs hálózaton.

Az adatszolgáltatás tökéletesítése és a külföldiek zavartalan ellátása érdekében *a különböző adatszolgáltatások egymással együttműködésre lépnek*.

Az adatszolgáltatási piacon kialakult verseny jelentős K+F tevékenységet indított el, tanulmányozzák és fejlesztik

- a tárolóeszköz-tipológia összes elemét,
- a számítógépek, tárolóeszköz-hálózatok és tárolási rendszerek kapcsolatait,
- az adatvédelem, a rendszervédelem lehetőségét,
- a felügyelet hatékonyságát.

Az informatika fejlődésével az adatok nemcsak a jogos felhasználók számára válnak egyre értékesebbé, hanem *a konkurencia, hackerek és más illegális behatók számára is*.

A high-tech iparban a pénzügyi szolgáltatások terén, a média- és szórakoztatóiparban, valamint az energia- és villamosiparban működő cégek elleni betörési kísérletek száma különösen magas.

Nagy súlyt fordítanak – ez is nagy számítógépes cégek szolgáltatásává vált – a biztonságra. A biztonságnak különösen jelentős szerepe van a *kormányzati, nemzetbiztonsági, katonai és pénzügyi szervezeteknél*.

A biztonsági rendszerek kiépítésében hagyományos bevált rendszer a kódolás, azonban ezen túlmenően fejlettebb és kombinációs módszereket alkalmazó biztonságtechnikát is alkalmaznak.

Főleg a gazdasági élet, valamint a tudomány területén működő adatbázisok létrehozása igen költséges. Az adatbázisokat általában gazdálkodó szervezetek vagy nem profitorientált jogi személyek jelentős anyagi befektetésekkel hozzák létre. Általában e szervezetek és személyek megszerzik az adatbázisokhoz való jogosultságot, rendelkezési jogot. Az adatbázisok jogvédelmének fő célzata a beruházások védelme.

A számítógépes adatbázisok jogvédelmét új alapokra helyezte a Szerzői jogi törvény (1999. évi LXXXVI. tv.) módosításáról szóló 2001. évi LXXVI. törvény.

Az adatbázis oltalma

A Szerzői jogi törvény 5. §-a értelmében szerzői jogi védelemben részesül a gyűjteményes műnek (7. §) minősülő adatbázis.

Az adatbázisok a szerzői jogban gyűjteményes műnek minősülhetnek, amennyiben megfelelnek a szerzői mű fogalmának.

Az Sztj. 7. § (1) bekezdés értelmében szerzői jogi védelemben részesül a gyűjtemény, ha tartalmának összeválogatása, elrendezése és szerkesztése egyéni, eredeti jellegű gyűjteményes mű. A védelem a gyűjteményes művet akkor is megilleti, ha annak részei, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi védelemben. Ilyen esetben az adattárba felvett adatokra és egyéb alkotóelemekre a gyűjteményes mű minőségére tekintettel fennálló védelem nem terjed ki. Természetesen előfordulhatnak olyan esetek, hogy az adattárban tárolt adatok, alkotások mindegyike védett. Erről beszélhetünk szerzői oltalom alatt álló irodalmi antológia adattár esetén. Amennyiben az adatbázis nem minősíthető szerzői alkotásnak, akkor is megilleti a jogvédelem, ha az adatbázis tartalmi elemeinek megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényel.

Az adatbázisok vonatkozásában a nemzeti jogi szabályozás a nemzetközi jogfejlődés hatására alakult ki. Itt egyaránt figyelembe kell venni

– a BUE-t, azzal az irodalmi és művészeti művek oltalmáról szóló 1886-ban létrejött Berni Unió Egyezményt; Magyarországon kihirdette az 1975. évi 4. tvr.

– a TRIPS Egyezményt, azaz a szellemi alkotások kereskedelmi vonatkozású aspektusairól szóló egyezményt, amely a GATT Uruguay fordulót lezáró egyezménycsomag (Marrákési Egyezmény) részeként jött létre;

– a WCT Szerződést, a 2002-ben hatályba lépett WIPO Szerzői Jogi Szerződést;

– az Adatbázis Irányelvet; az Európai Parlament és Tanács 96/9 EK Irányelvét az adatbázisok jogi védelméről.

Érdemes figyelembe venni a megállapodások adattárakra vonatkozó szabályozását.

A TRIPS Egyezmény 10. cikk (2) bekezdése értelmében: *védettek az adatállományok, vagy más anyagok, akár gép által olvasható formában, akár más formában, amelyek tartalmuk kiválasztása vagy elrendezése folytán szellemi alkotások. Ez a védelem, amely nem terjed ki magára az adatra vagy anyagra, nem károsíthat magán az adaton vagy anyagon fennálló semmilyen szerzői jogot.*

Az Adatbázis Irányelv 1. cikk (2) bekezdése értelmében az adatbázis művek, adatok vagy független anyagok gyűjteménye, amelyet rendszeresen és tervszerűen állítottak össze, és amelyhez elektronikus vagy más úton egyedileg hozzá lehet férni.

A WCT 5. cikk (2) bekezdésében előírja: Az adatbázis művek, adatok vagy független anyagok gyűjteménye, amelyet rendszeresen és tervszerűen állítottak össze, és amelyhez elektronikus vagy más úton egyedileg hozzá lehet férni. A védelem az adatbázis bármilyen formájára kiterjed a WCT 1. cikk (1) bekezdés értelmében.

A BUE 2. cikk (1) bekezdésébe foglalt rendelkezés irányadó az adattárakra is, miszerint a szerzői jog kiterjed az alkotásra, tekintet nélkül *a mű létrehozatalának módjára vagy alakjára*.

Az adatbázis fogalma és a védelem feltételei

Az adatbázisok jogi szabályozása terén szerzői jogi törvényünk, a 2001. évi LXXVII. törvénnyel módosított 1999. évi LXVI. törvény (Szjt.) fontos előírásokat tartalmaz.

Az Szjt. a szerzői jogilag védett alkotások példálózó felsorolásába 1. § (2) bekezdés p) pontjába felveszi a gyűjtemények műnek minősülő adatbázist is.

Az adatbázisokra az Szjt. VII. fejezet és a 60–62. §-ai vonatkoznak. Az Szjt. 60/A. § (1) bekezdése megadja az adatbázis fogalmát. Adatbázisnak minősül: önálló művek, adatok, vagy egyéb tartalmi elemek valamely rendszer vagy módszer szerint elrendezett gyűjteménye, amelynek tartalmi elemeihez – számítástechnikai eszközökkel vagy bármely más módon – egyedileg hozzá lehet férni.

Az Szjt. 1. § (8) bekezdése és a 84/E. § (3) bekezdése értelmében az adatbázist előállítók szomszédos jogi oltalomban részesülnek.

Az Szjt. 1. § (3) bekezdése értelmében ahhoz, hogy az adatbázis gyűjteményes műként oltalomban részesüljön, az szükséges, hogy az adatbázis összeválogatása, elrendezése és szerkesztése szellemi alkotás eredménye kell hogy legyen, vagyis az adattárnak ez esetben egyéni eredeti jelleggel kell rendelkeznie. A törvény védi a gyűjteményt, azaz a gyűjteményes műnek nem minősülő adatbázist is. A védelem az adatbázist akkor is megilleti, ha az adatbázis részei, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi védelemben.

Az adatbázis jogvédelmének a terjedelme semmiképpen sem terjed ki a működést irányító szoftverre.

Fontos az a rendelkezés, melynek az értelmében *az adatbázis mint gyűjteményes mű jogi oltalma nem terjed ki az adatbázisban tárolt adatokra és információkra*. Ez a rendelkezés egyébként a közérdekű adatok felhasználását is a jogosult beleegyezésétől tenné függővé. Az Szjt. 7. § (3) bekezdése kimondja, hogy a gyűjteményes műnek minősülő számítástechnikai eszközökkel vagy bármilyen más módon működtetett adattár védelme nem terjed ki a tartalmát képező adatokra és egyéb alkotóelemekre.

Nyilvánvaló azonban, hogy amennyiben az adatbázis szerzői jogilag védett alkotásokat tartalmaz, ezek védelmét az adattárba kerülés önmagában nem szünteti fel.

Az adatbázisok létezhetnek hagyományos hordozókon (papír) és vannak számítógép-technikai eszközökkel működtetett adatbázisok.

A számítógépes adatbázisok jelenleg hétköznapijainkba beépülve tökéletesebben látják el azt a funkciót, mint a nyomtatott adathordozók.

Jelenleg már számítástechnikai eszközökkel működtetett adatbázisok tartalmazzák többek között:

- a jogszabálygyűjteményeket,
- a világszerte mért meteorológiai adatokat,

- nemzeti és nemzetközi bűnügyi nyilvántartásokat,
- a Föld összes országának gazdaságpolitikai adatait,
- a világ fegyverarzenáljának mennyiségi, minőségi és tulajdonosi viszonyait,
- a különböző távirati irodák által kiadott aktuális politikai híryanagot,
- a szakosított nemzetközi szervezetek működése körében rögzített szakirányú, ágazati jellegű adatokat.

Az adatbázisok jogi státusa

1. Ha az adatbázis tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jellegű szerzői jogi oltalom illeti meg, a szerzői jogi oltalom jogosultja a szerkesztő. Ezen túlmenően további védelem (szomszédos jogi oltalom) is megilleti az adatbázis előállítóját a többszörözés, terjesztés és más felhasználási módok vonatkozásában, ha az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt. (Szjt. 84/A. § (5) bekezdés.) Azaz az adatbázis szerzői és szomszédos jogi oltalomban is részesül.

2. Amennyiben az adatbázis előállítója nem eszközölt jelentős ráfordítást, azonban az egyéni, eredeti jellegű, az Szjt. 84/A. § (5) bekezdése alapján, az adatbázis csak szerzői jogi oltalomban részesül.

3. Amennyiben a szerzői jogi oltalom nem áll fenn, ugyanakkor az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt, az adatbázis előállítóját az Szjt. 84/A. § (1–3.) bekezdésében meghatározott (szomszédos) jogok megilletik.

4. Elképzelhető végül, hogy az adatbázis semmilyen jogi oltalomban nem részesül, mivel nem éri el a szerzői alkotás színvonalát, továbbá tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése nem igényelt jelentős ráfordítást.

Az adatbázisra vonatkozó hatályos rendelkezések

E körben annak van kiemelt jelentősége, hogy a jelentős ráfordításokat eszközöző adatbázis-előállítókat (pl. egy tudományos folyóirat 30 évben nyilvánosságra hozott összes számának tartalmát magába foglaló adatbázis) szomszédos jogi védelem illeti meg.

A szerkesztő

A szerkesztőt illetik meg elvileg a szerzői jog által védett műre vonatkozó vagyoni és személyhez fűződő jogok. Az ilyen adatbázisra mint gyűjteményes mű egészére a szerzői jog a szerkesztőt illeti meg. A szerkesztőt megillető jog nem érinti a gyűjteménybe felvett művek szerzőinek önálló jogait az Szjt. 7. § (2) bekezdése értelmében. Ezekben a szerzői joga továbbra is fennáll.

Mint ahogy az említést nyert, az adatbázisok általában intézményekhez, szervezetekhez tartoznak. Az adattárak meghatározott részeinek felhasználásához fűződő jog attól függ, hogy az adattárral rendelkező szervezet a szerződésben milyen felhasználási jogot engedélyez.

Az adatbázis jogosultját kizárólagos jog illeti meg:

- az adatbázis többszörözésére,
- terjesztésére,
- a nyilvánossághoz közvetítésre és
- az átdolgozásra.

Az *adatbázisok átruházhatók* az Szjt. 61. § (2) bekezdése alapján. Ez kivételes rendelkezés a szerzői jog monista jellegére tekintettel, ugyanis – egyes kivételektől eltekintve – a szerzői jogok nem ruházhatók és másként sem szállhatnak át.

A munkaviszonyban létrehozott adatbázis vonatkozásában a vagyoni jogokat a szerző – szerkesztő – jogutódjaként a mű átadásával a munkáltató szerzi meg, ha a felek másképpen nem állapodnak meg, és a mű elkészítése a szerkesztő munkaviszonyból folyó kötelezettsége az Szjt. 30. § (1) bekezdése alapján.

A *munkaviszonyban létrehozott adatbázis szerkesztőjét* az Szjt. 30. § (3) bekezdése értelmében – ha mást nem kötnek ki – *díjazás nem illeti meg*, ha a munkáltató a műre másnak felhasználási engedélyt ad, vagy a művel kapcsolatos vagyoni jogokat másra átruházza.

Az adatbázis-előállító

Az Szjt. 84/A. § (6) bekezdése értelmében adatbázis előállítójaként azt a természetes személyt, jogi személyt vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságot tekintjük, aki vagy amely a saját nevében és kockázatára kezdeményezte az adatbázis előállítását, gondoskodva az ehhez szükséges ráfordításokról.

Az adatbázis előállítóját attól függetlenül megilletik az Szjt.-ben meghatározott jogok, hogy az *adatbázis szerzői vagy bármilyen jogi oltalomban részesül-e*. E jogok az adatbázis előállítóját megilletik akkor is, ha az adatbázis részei, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi vagy bármilyen más jogi védelemben.

Az adatbázis előállítójának engedélyre van szüksége az Szjt. 84/A. § (1) bekezdése alapján

– az adatbázis tartalmának egésze vagy jelentős része másolásához, azaz kimásolásához. A kimásolás a többszörözés fogalmi elemeinek felel meg;

– nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétellel, adatbázis példányainak terjesztéséhez, vagy a nyilvánossághoz való közvetítéséhez, azaz újrahasznosításához. Az újrahasznosítás a terjesztés fogalmi elemeinek felel meg. A terjesztés történhet az adatbázis példánya adásvételével, vagy a tulajdonjog más módon történő átruházásával való forgalomba hozatalával, a forgalomba hozatal céljából való behozatalával az országba, valamint az adott példány bérbeadásával. A terjesztési jog a haszonkölcsönbe adásra nem terjed ki;

– az adatbázis tartalma jelentéktelen részének ismételt és rendszeres másolásához és újrahasznosításához, ha ez sérelmes az adatbázis rendes felhasználására vagy indokolatlanul károsítja az adatbázis előállítójának jogos érdekeit.

E felhasználások díjkötelesek.

Hangsúlyozni kell, hogy e jogok az adatbázis-előállítót csak akkor illetik meg, ha az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt.

Az Sztj. 16. § (1) bekezdése értelmében a szerzőnek kizárólagos joga van a mű anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. Az adatbázis esetén is – elvileg – a szerzőé a rendelkezési jog.

A védelmi idő adatbázis esetén 15 év az adatbázis első nyilvánosságra hozatalát követő év első napjától, illetve az adatbázis elkészítését követő év első napjától, ha ezalatt nem hozták az adatbázist nyilvánosságra. Az adatbázis tartalmának időközbeni megváltozása nem változtatja meg a gyűjteményes műre vonatkozó szerzőt illető jogot.

Amennyiben az adatbázis tartalma az átvett anyagok részben vagy egészben szerzői jogi oltalom alatt állnak, a jogtulajdonos engedélye szükséges a felhasználáshoz.

Az adatbázis szerkesztési elveket, felépítési módját is tükröző lényeges tartalmának vagy lényeges részének átvételéhez *az adatbázis jogtulajdonosának engedélye szükséges.*

Az adatbázisra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell az adatbázis működtetéséhez, illetve tartalmának megismeréséhez szükséges dokumentációra az Sztj. 60/A. § (2) bekezdése alapján.

Amennyiben a használó jogszerűen használja az adatbázist, az adatbázis tartalmának *rendeltetésszerű használatához nem szükséges a szerző engedélye.* A jogszerűen használó jogosult a többszörözésre, az adatbázis tartalmának megváltoztatására.

Az Sztj. 62. § (2) bekezdés értelmében, ha csak az adatbázis valamely részének a felhasználására szereztek jogot, a szerző joga csak a neki fenntartott, megőrzött részre korlátozódik.

Nem szükséges az adatbázis előállítójának hozzájárulása ahhoz, hogy a nyilvánosságra hozott adatbázist jogszerűen felhasználó személy az adatbázis tartalmának jelentéktelen részét – akár ismételten és rendszeresen is – kimásolja, illetve újrahasznosítsa.

Az adatbázis előállítójának a hozzájárulására akkor sincs szükség, ha az adatbázis valamely részének a felhasználására szereztek jogot és a jogszerű felhasználó ennek jelentéktelen részét kimásolja, illetve újrahasznosítja.

Az adatbázist részben vagy egészben megszerző személy jogait a többszörözésre, terjesztésre, megváltoztatásra a szerzői jog korlátját jelentő szabad felhasználás szabályai szerint tisztesseges és rendeltetésszerűen gyakorolhatja.

Nagyon fontos az a rendelkezés, amelynek értelmében a nyilvánosságra hozott adatbázist jogszerűen felhasználó személy sem végezhet olyan cselekményeket, amelyek sérelmesek az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsítják az előállító jogos érdekeit.

Az adatbázis jelentéktelen részének jogszerű felhasználó által történő használata nem érinti az adatbázisban felvett egyes művek szerzőinek jogait, illetve az adatbázis tartalmának egyes elemeire vonatkozó szomszédos jogokat.

A fenti felhasználás tartalmára és terjedelmére vonatkozó szabályoktól az Sztj. 84/B. § (5) bekezdése értelmében *nem lehet eltérni, azokkal ellentétes rendelkezések alkalmazása semmis.*

Szabad felhasználás

A szabad felhasználás az adatbázisok esetén *jelentős lehetőséget biztosít*, de csak akkor, ha haszonszerzés célját nem szolgálja.

Magáncélra bárki kimásolhatja az adatbázis tartalmának jelentős részét is, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját szolgálja. Ez a lehetőség nem vonatkozik a számítógépes eszközökkel működtetett adatbázisokra.

Az adatbázisok szabad felhasználása iskolai oktatás vagy tudományos kutatás céljára is megengedett. A forrás megjelölésével iskolai oktatás vagy tudományos kutatás céljára – a célnak megfelelő módon és mértékig – az adatbázis tartalmának jelentős része is kimásolható, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve nem szolgálja.

Szabad felhasználás tárgyát képezi *az adatbázis felhasználása a bírósági, államigazgatási* vagy más hatósági eljárásban. Ez úgy értelmezhető, hogy az adatbázis tartalmának jelentős része is kimásolható vagy újrahasznosítható a célnak megfelelő módon és mértékig.

Az adatbázisra vonatkozó felhasználói szerződések

Az adatbázisra vonatkozó felhasználási szerződések sokfélék, tekintettel arra, hogy az adattárak – pl. bírósági döntések adattára, vagy éppen a magyar borvidékek adattára – *különböző adatokat tartalmaznak*, másrészt vannak kizárólag írásos formában létrehozott adattárak és számítógép-technikai eszközökkel működtetett adattárak. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy *az adatbázisok teljes egészében átruházhatók*. Az adattár felhasználása megvalósulhat vállalkozási szerződés formájában is.

Az alábbiakban példaképpen bemutatandó egy vállalkozási szerződés keretében elkészített honlap, mint adatbázis átadására és felhasználására vonatkozó megállapodás kerül bemutatásra.

Az adatbázis felhasználására vonatkozó szerződés legfontosabb kellékei:

A) a szerződés céljának meghatározása

- a) a szerződés létrejötte
- b) a szerződés időtartama
- c) a szerződés tárgya
- d) a teljesítés ideje
- e) a szolgáltató kötelezettségei
- f) a megrendelő kötelezettségei
- g) a szerzői jog
- h) díjak
- i) fizetési feltételek
- j) vis maior
- k) szerződésmódosítás
- l) felmondás
- m) titoktartás
- n) értesítés
- o) alkalmazandó jog.

Elsősorban a szerződés tárgya (D), a szolgáltató kötelezettségei (F), a megrendelő kötelezettségei (G), és az alkalmazandó jog (P) érdemelnek különös figyelmet.

B) A szerződés tárgya

Példaként bemutatandó internetes honlap létrehozása a Magyar Millennium alkalmából azzal a céllal, hogy Magyarország minden lényeges – gazdasági, politikai, kulturális és történeti – vonatkozásait – különösen pedig az ország fejlődésének pozitívumait bemutassa.

Sorra kerül az ország történelmének, gazdaságföldrajzának, külpolitikájának, ki-sebbségi politikájának, olimpiai bajnok sportolójának, Nobel-díjasainak, parlamenti vá-lasztásainak, kulturális vívmányainak stb. részletes bemutatása.

A honlap mint adatbázis létrehozása jelentős szellemi tevékenységet követel meg, annak végleges alakjában való létrehozása egyedi, eredeti alkotásként gyűjteményes műként, szerzői oltalomban részesülő szerzői alkotást eredményez.

Itt a szerződés tárgya munkával elérhető eredménynek tekinthető. A szerződésre az Szjt. előírásai mellett a Ptk. XXXV. fejezetében szabályozott vállalkozási szerződések előírásai irányadók. A honlapot létrehozó vállalkozást *Szolgáltatónak*, a vele szemben álló felet *Megrendelőnek* nevezzük. Tehát a szerződés tárgya:

- a) a honlap tartalmának elkészítése, megszerkesztése, szükség esetén digitalizálása;
- b) a honlap idegen nyelvű verziójának elkészítése;
- c) az a) és b) pontban meghatározott anyagokból, azokhoz illeszkedő, gyűjteményes műnek minősülő, *a honlapon hozzáférhető adatbázis elkészítése*;
- d) *az adatbázis működtetéséhez szükséges és az ahhoz kapcsolódó kiegészítő do-kumentációk elkészítése* és arra a szerződés céljának megfelelő felhasználási jog megszerzése;
- e) az a) pontban meghatározott honlaphoz való hozzáférés (adatátvitel-biztosítás Internet IP szolgáltatás nyújtása útján);
- f) a megrendelő szerverén tárolt honlap folyamatos műszaki karbantartása;
- g) a megrendelő számára e-mail cím és IP-cím tartomány név biztosítása.

C) A szolgáltató kötelezettségei

Különös jelentősége van a felek kötelezettségei meghatározásának. Itt elsődlegesen *a szolgáltató kötelezettségei bírnak fontossággal.*

A szolgáltató kötelezettségei:

- a) A szolgáltató fő kötelezettsége a megrendelő által rendelkezésre álló adatokból honlap összeállítás, tehát köteles a megrendelő által adott adatokból honlap-szerűen hozzáférhető gyűjteményes művet készíteni, és lehetővé tenni, hogy az adatokhoz *adattárszerűen* egyénileg előre meghatározott kiválasztási, elrende-zési és szerkesztési elvek alapján hozzá lehessen férni.
- b) A honlap, ideértve az idegen nyelvű verziókat, valamint frissítéseket is, akkor alkalmas a felhasználásra, ha azt a megrendelő képviselője *írásban elfogadja.*
- c) *A megrendelőnek 5 munkanapot biztosítanak az elfogadáshoz szükséges tanul-mányozáshoz*, ezáltal a megrendelő az elfogadás vonatkozásában nyilatkozni köteles. A megrendelőnek joga van a munkát – ismételten is – megfelelő határidő kitűzésével visszaadni. Ha a szolgáltató a kijavítást alapos okból megtagadja, vagy a kitűzött határidőre nem hajtja végre, a megrendelő a szerződést díjfi-zetés nélkül azonnali hatállyal felmondhatja.
- d) A honlap elzárása vagy korlátozott hozzáférése esetén az adott díj ötszörösét ki-tevő összegű díj jóváírás jár a megrendelőnek. A szolgáltatónak járó díjat a díj-jóváírás összegével csökkenteni kell.
- e) Abban az esetben, ha a megrendelő biztosítja az adatbeviteli – hozzáférési – fel-tételeket, ő köteles a hibákat elhárítani, és *a hozzáférés megszűnése vagy korlá-tozása az ő felelőssége alá esik, így számára jóváírás nem jár.*
- f) *A szolgáltató köteles a honlap, illetve a honlapon tárolt adatok adattárszerű használatához szükséges szoftverekre felhasználási jogot szerezni, amely alkal-mas az adattár zavartalan működtetésére.*

Ha a honlap javítás után sem alkalmas, a szolgáltatót csak a szolgáltatás díjának 15%-a illeti meg.

A szolgáltatót jogszatosság terheli abban a vonatkozásban, hogy a kérdéses honlaphoz a közönség tagjai zavartalanul hozzáférjenek, vagyis a honlap megfelelő részei on-line módszerrel lehívhatók legyenek.

A szolgáltató köteles az adatátviteli (hozzáférést biztosító) szolgáltatás időtartama alatt *folyamatosan napi 24 órában hibabejelentős munkahelyet működtetni*, ahol akár a közönség tagjai, akár a megrendelő közvetlenül jelezhetik a szolgáltatás meghibásodását, vagy a hozzáférés meghiúsulását. A hibabejelentő hely telefon-, telefaxszámát és e-mail címét a szolgáltató köteles olyan időben a megrendelő tudomására hozni, hogy a megrendelő azt megfelelően nyilvánosságra hozhassa, továbbá köteles azt a honlapon megfelelően feltüntetni.

A szolgáltató köteles a fentieknek megfelelően *hibaelhárító szolgálatot üzemeltetni*, és a hibákat haladéktalanul elhárítani.

A szolgáltatási díj nem jár arra az időre, ameddig a honlaphoz nem, illetve csak korlátozottan lehet hozzáférni. (Itt 4 órai időtartamot a kiesésnek meg kell haladnia.)

D) A megrendelő kötelezettségei

Teljesen logikus módon a megrendelőnek kell biztosítania a honlap összeállításához szükséges információkat.

A) A megrendelő köteles meghatározott időpontban hordozón és formátumban lista szerint átadni a szolgáltatónak a honlap anyagait.

B) A megrendelő köteles meghatározott időn belül közölni a honlap szerkesztésére vonatkozó követelményeket.

C) A megrendelőnek kell biztosítani a közönség tagjai részére a felhasználási jogot. A megrendelő szavatol azért, hogy a honlap anyagában található, általa íratott vagy már meglévő szerzői művekre

– adatbázisban való bármely technikai eszközzel megvalósuló rögzítésre, többszörözésre,

– a művek bármilyen technikai eszközzel és módon történő nyilvánossághoz közvetítésére vonatkozó,

– harmadik személynek átengedhető területi korlátozás nélkül, legalább a honlaphoz való hozzáférés teljes időtartamára szóló *olyan felhasználási joggal rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy a közösség tagjai a szerzői művekhez interaktív módon, azaz az általuk meghatározott helyen és időben férhessenek hozzá.*

D) A megrendelő felel a honlapon levő anyag tartalmáért. A megrendelőnek gondoskodnia kell arról, hogy jogszabályokba, közérkölcsebe, továbbá közrendbe, valamint személyiségi jogokba ütköző információk ne lehessenek a honlapon.

A honlap nem tartalmazhat jogosulatlan vagy a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvény által tiltott módon megszerzett adatokat vagy üzleti titkokat.

A honlap nem tartalmazhat továbbá:

a) szerzői jogokat sértő alkotóelemeket,

b) megtévesztő jellegű adatokat,

c) hamis tényeket, valós tényeket valótlan színben feltüntetető közléseket, mások személyhez fűződő jogait sértő információkat,

d) kiskorúak szellemi és erkölcsi fejlődését sértő adatokat, személyiségi jogok diszkriminációját jelentő információkat, mások magánéletére vonatkozó, nem közérdekű információkat, sokkoló, félelemkeltő anyagokat, bűncselekményre felhívást,

- e) szexuális, erőszakos vagy trágár tartalma miatt megbotránkoztatást keltő alkotóelemeket,
  - f) tiltott reklámot.
- E) A megrendelő köteles a teljesítésnél kifogásait az átvételtől számított 5 napon belül előterjeszteni.

A megrendelő a honlaphoz való hozzáférés érdekében köteles folyamatosan biztosítani az adatátviteli feltételeket abban az esetben, ha a szerződés szerinti honlapot nem a szolgáltató szerverén tárolják és teszik hozzáférhetővé.

F) A megrendelőnél rendelkezésre álló adatátviteli feltételek nem térhetnek el a szerződés időtartama alatt a szolgáltató által meghatározott szerződési követelményektől.

G) Adatátviteli szolgáltatás nyitásában történő változás újabb kötelezettséget rak rá a megrendelőre.

Amennyiben a szolgáltató az adatátviteli szolgáltatás nyújtásában változtatást eszközöl és ez a változtatás a megrendelőnél az adatátviteli feltételekben technikai módosítást tesz szükségessé, úgy erről a szolgáltató a módosítást megelőző 30 munkanapon belül írásban értesítést küld a megrendelőnek.

H) A megrendelő köteles végrehajtani az előző (G) pont szerinti technikai módosításokat. Megtagadható a módosítások végrehajtása, ha azok aránytalanul magas költségekkel járnak. Az eredeti költségek 15%-os túllépését megkövetelő költségváltoztatás már aránytalanul magasnak számít.

I) *Fontos kikötés az, hogy a megrendelő köteles a szolgáltatás által észlelt vagy hozzá bejelentett hibáiról haladéktalanul értesíteni a szolgáltató hibabejelentő helyét.*

D) Szerzői jogi kikötések

A szerzői jog alkalmazására vonatkozó kikötéseknek alapvető fontos szerepe van. Ebben a vonatkozásban fontos szerződési feltételek:

- a) A felek a megrendelő által átadott anyag alapján készült honlapot, ideértve az annak elemeihez adatszerű hozzáférést biztosító elemeit is, *gyűjteményes műnek tekintik*, amelyre nézve a szerzői vagyoni jogok a megrendelőt illetik, azzal a korlátozással, hogy az adatszerű működtetéshez szükséges szoftverekre vonatkozóan csak honlapszerű felhasználás terjedelméhez igazodó, *a szolgáltatótól átengedett felhasználási jog illeti meg a megrendelőt.*
- b) Fontos továbbá, hogy a honlap szerzői jogi jogkezelési tájékoztatójában a szolgáltató köteles feltüntetni, hogy *a honlap szerzői jogi jogosultja a megrendelő. A megrendelő írásbeli engedélyre van szüksége a felhasználáshoz, bármely módon megvalósuló nyilvánossághoz közvetítéshez, valamint változtatásához.*
- c) A szolgáltató jogosult feltüntetni a szerzői jogi jogkezelési tájékoztatóban, hogy *a honlap anyagának számítógépes felhasználás céljára történő összeállítását a szolgáltató végezte.*
- d) Fontos szerzői jogi előírás továbbá, hogy *a megrendelő engedélyezi a szolgáltatónak a honlap mint gyűjteményes mű*
- e) *nyilvánossághoz közvetítését, akként*
- f) *hogy a közönség tagjai egyénileg választhatják meg a honlaphoz vagy annak egyes alkotóelemeihez való hozzáférés idejét és helyét.*

A honlap tartalma egyrészt szerzői jogi Sztj. 7. § (1) bek., másrészt szomszédos jogi védelemben részesül az Sztj. 84/E. § (1) bek. alapján.